

PANORAMA

Geïllustreerd Weekblad met Hollandschen en Maleischen tekst

Onder redactie van

LIEM KOEN HIAN.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41

25 JULI 1936

Jaarſang X No. 29

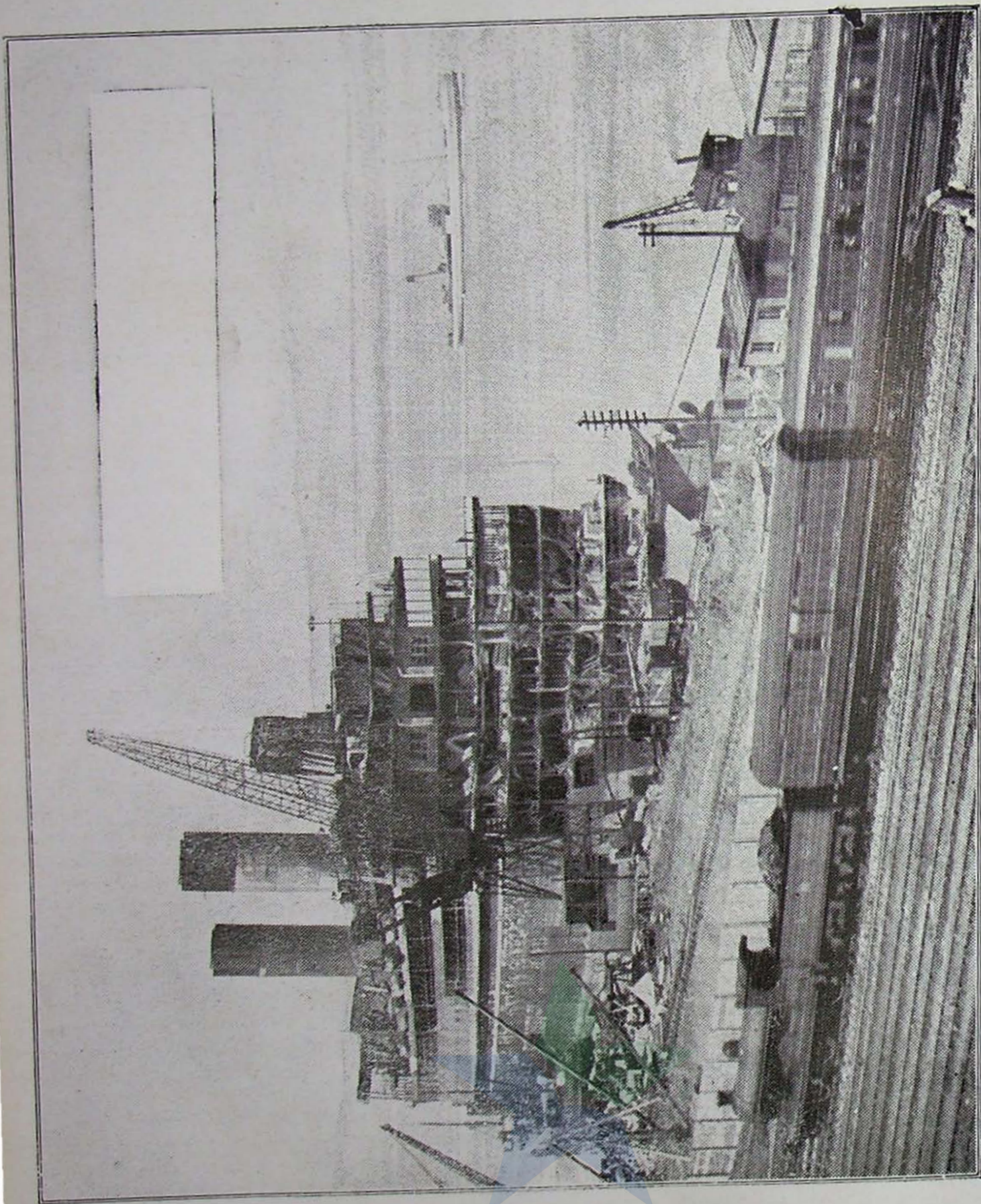
Langs de wegen van het Mogol-rijk

Het zijn in de eerste plaats de vreemdelingen zelf, die ons inlichten over het vreemdelingenverkeer en het verkeerswezen in het oude Indië: Grieken, Chineezzen, Europeanen of andere Westelingen, aldus A. J. Bernet Kempers in de *N. R. C.* Slechts bij uitzondering vinden wij in Indische bronnen gegevens daaromtrent. Zoo lezen wij in het Delhi-Topra zuiledict van Açoka (ca. 250 v. Chr.) de volgende passage, waaruit men kan zien hoe deze vorst zijn stelregel dat „geen plicht belangrijker is dan het bevorderen van het welzijn van alle menschen” ook toepaste op de verbetering van het lot der reizigers: „Langs de wegen heb ik schaduwrijke boomen laten planten en op afstanden van 8 kos — een dagmarsch — heb ik waterputten laten graven met trappen om erin af te dalen. Talrijke drinkplaatsen voor mensch en dier heb ik laten maken.”

Indien wij echter alleen over de Indische gegevens beschikten, zouden wij tal van interessante wetenswaardigheden missen. Wij zouden dan bijv. niet weten dat reeds omstreeks 300 v. Chr. de afstanden op de groote verkeerswegen waren aangegeven door mijlpalen. Nu vertelt Megasthenes, de gezant van den Syrischen vorst Seleucus aan het Indische hof, ons deze bijzonderheid. Het is niet onwaarschijnlijk dat het idee ontleend is aan Perzië, dat in zooveel opzichten het voorbeeld was voor Indië. In elk geval wijst deze maatregel erop dat aan het verkeerswezen in die dagen groote aandacht werd besteed. Zelfs weten wij dat er een soort con-

suls waren, die voor de belangen van de vreemdelingen moesten opkomen en tevens hun gangen moesten nagaan. Eenigen steun konden de reizigers inderdaad wel gebruiken, want de wegen waren, ook in veel later tijd, allesbehalve veilig. Een duidelijk beeld daarvan geven de verhalen der Boedhistische pelgrims, die met hun rinkelenden bedelstaf als eenigste verdedigingswapen door het land trokken. Hadden zij, uit China, uit Centraal-Azië of uit den Indischen Archipel gekomen, de gevaarlijke reis over land of over zee, waar zij door de zeemonsters (de riffen?) voortdurend bedreigd werden, volbracht, dan was alle leed nog niet geleden. Honger, ontbering en roovers wachtten hen. Het was algemeen bekend, dat deze laatsten hun gevangenen soms offerden en die gedachte vooral wekte schrik en afkeer. Het was dan ook geraden zich aan te sluiten bij groote karavanen, liefst van honderden kooplieden en pelgrims. En zelfs dan was men nog niet veilig. Een Chineesche pelgrim uit de 7e eeuw vertelt, dat hij wat achter was geraakt bij zijn reisgezelschap en in dat korte moment door roovers zóo grondig werd uitgeschud, dat hij zich met modder en blaren moest bedekken om zijn kameraden weer te kunnen opzoeken.

Weer vele eeuwen later, in den tijd der Groot-Mogols (caa. 1500—1800), waartoe wij ons verder beperken, was de toestand in dit opzicht nog niets verbeterd. Paste men niet goed op, dan waren in



Wat oud roest is alles wat er overgebleven is van het drijvende paleis de „L'Atlantique" eens Frankrijks grootste mailstoomers.



Een hoek v/d Expositie van Oude Kunst te Amsterdam.

het donker — men reisde meestal 's nachts om de ergste hitte te ontgaan — de laatste wagens van de karavaan of een paar paarden verdwenen. Europeesche reizigers namen dan ook een convoer van ruiters mee, al waren die soms banger voor de dieven dan de kooplieden, die zij moesten beschermen, zelf. Durfden de roovers een groot gezelschap niet aanvallen dan kwam het nog wel voor, dat zij een schatting oplegden vóór men mocht passeeren. Zij gaven dan voor, dat dit de tol was die men in vele dorpen moest betalen voor het doortrekken. Om niet noodeloos menschenlevens en goederen aan gevaar bloot te stellen betaalde men het gevraagde dan maar. Als wraak noemde men den roover dan in het dagboek „een jongen melckmuyl, die niet een haar om smoel en qualijk iets tot cledingh aan 't lichaam hadde”. Het deed het hart goed wanneer men zoo nu en dan eenige van de grijpvogels aan een boom „te drogen” zag hangen en men noteerde, dat het weer „de begeerlijkheit was, waarmede voorschreven quanten (tegen alle redelijckheit) geruymen tijt swanger geweest waren, die hun tot die feesthoudingh genodight hadde”. Dergelijke gelegenheden behoren tot de weinige, die den dagboekschrijver tot grappen verlokten.

De bewoners van de dorpen, die niet minder van het geboefte te lijden hadden dan de reizigers, hadden hier een voorbeeld gesteld. Krachtiger nog traden de stadsmagistraten op. In de nabijheid van de steden zag men vaak pijlers, waarin voor ieder zichtbaar dertig tot veertig hoofden van dieven en rebellen waren ingemetseld. Een reiziger uit de eerste helft der 17e eeuw telde bij één stad niet

minder dan 200 van dergelijke zullen, toen hij een paar maanden later daar weer voorbij kwam waren er nog zestig bijgekomen !

Dankzij de altijd weer beangwekkende reisverhalen van Europeesche avonturiers, doktoren, kooplieden en gezanten, die jaren lang, soms een groot deel van hun leven al reizende en trekkende in het Mogolrijk doorbrachten, zijn wij vrij goed ingelicht over de toestanden langs de wegen. Natuurlijk krijgen wij de dingen meestal van hun standpunt uit gezien, maar toch vertellen zij ook wel over het reizen van de grooten des lands. Gewone herbergen kende men in dien tijd nog niet. Men sliep in karavansarai's, gesticht als werken van liefdadigheid door aanzienlijke lieden. Onderdak en veiligheid vond men er, maar geen ander comfort dan dat men soms voor een kleinigheid het meegebrachte voedsel kon laten voorbereiden. Waren er geen sarai's, dan sliep men in zijn eigen tenten. De Mogolvorsten en -grooten deden dat steeds. Zij hadden twee kampen bij zich. In het eene overnachtten zij, terwijl het andere een dagreis verder werd opgeslagen om den volgenden nacht gebruikt te worden. Bij het verder trekken gingen olifanten getooid met vaandels voorop, dan kwamen de wegmeters, waarover dadelijk meer, dan weer olifanten met trommelslagers, die een soort marsch speelden, nu en dan aangevuld met trompetters. Vervolgens weer vaandels, gedragen door voetknechten, die voor het rijdier of den draagstoel van hun meester uitliepen. Bedienden met frisch water, vliegenvaaiers, zonneschermen en dergelijke omgaven hem. Tot slot kwamen dan de troepen en de tros van

paardenknechten, tentenbouwers, koks, etc. Een eindje voor dezen heelen stoet uit liepen bedienden met kameelen, beladen met witte doeken, waarmee de lijken van menschen en dieren of andere stuitende zaken, die men langs den weg vond, bedekt werden.

De Europeanen reisden eenvoudiger, zij het ook niet geheel zonder statie, want behalve hun gewa-pend gevolg hadden zij soms een vaandeldrager bij zich. De Hollanders en Engelschen hadden dit steeds. Als vervoermiddelen gebruikte men paarden, ossen of twee-wielige wagens. Wanneer men ossen kocht of huurde, moest men oppassen dat zij geen te lange horens hadden, anders prikten zij den berijder in den buik als zij vliegen van hun kop afschud-den. Als een zeer geriefelijke reisgelegenheid gold de palankijn, een draagstoel of beter draagbed, dat aan een langen bamboestok hing. Elk eind van de-zen stok werd gedragen door ten hoogste drie man, als men erge haast had nam men er twaalf in to-taal. De bagage werd in ossenkarren of op kameelen vervoerd.

Bij het vrachtvervoer maakte men verder ge-bruik van een merkwaardig soort lieden, die ons in sommige opzichten doen denken aan Zigeuners. De voerlieden vormden namelijk eenige afzonder-lijke kasten, die zich streng hielden aan een be-paalde categorie van vrachten. Eén stam vervoerde uitsluitend graan, een tweede alleen rijst, een derde peulvruchten, een vierde zout. Elke stam had een hoofd en priesters, die 's morgens voor men op weg ging, een ceremonie, waarbij slangenvereering een rol speelde, vervulden. Een vaste woonplaats had-den Bandjara's, zooals deze vrachtrijders heet-ten, niet; met vrouw en kind trokken zij hun leven lang rond met handelswaar, die zij van de eene plaats naar de andere brachten. Ontmoetten leden van verschillende kasten elkaar, dan waren hevige vechtpartijen het gevolg.

Niet altijd was het reizen mogelijk. In den regentijd stond het verkeer vrijwel stil; in den heeten tijd kon men moeilijk water en voer krijgen, zoodat men, als het niet strikt noodzakelijk was, ook liever thuis bleef. Acht van de twaalf maanden van het jaar waren dus feitelijk ongeschikt voor het reizen. De tijden waren niet voor elke streek gelijk. Men moest dus met zorg de reisrouten kiezen. Wan-neer men bijv. in den regentijd van Surat, toenter-tijd een belangrijke plaats, een goed eind ten Noor-den van Bombay, naar Agra of Delhi moest reizen, ging men door Rajputana, omdat de grond daar zanderig was. In het droge seizoen was daar echter gebrek aan voedsel en water. Men ging dan over Burhanpur naar Gwalior, waar men dit wel kon

vinden. In den regentijd was deze route door de ontzettende modder volkomen onbegaanbaar.

Dat men reeds lang voor den tijd der Groot-Mogols mijlpalen kende, hebben wij gezien. Deze oude steenen zijn niet bewaard gebleven, wat men thans nog in Indië vindt, dateert uit den Mogol-tijd. Opdat de reizigers ook 's nachts den weg zouden kunnen vinden, waren de dorpelingen verplicht de mijlpalen geregeld te witten. Een goed voorbeeld, dat herinnert aan wat wij in het begin van dit op-stel van Açoka vertelden, is de weg tusschen Agra en Ajmer. Elke kos („mijl") was aangegeven door een paal, na 10 kos (ongeveer een dagreis) vond men een karavansarai. De reiziger dankte deze bei-de soorten van nuttige instellingen aan Akbar op zijn bedevaartstochten naar het graf van een hei-lige, door wiens hulp hij een zoon hoopte te verkrij-gen. Het behoeft ons niet te verbazen dat in de oude reisverhalen seeds nauwkeurig de afstanden tusschen de verschillende plaatsen worden opgege-ven; zij waren genoegzaam bekend. Voor den Groot-Mogol en zijn rijksgrouten was het bestaan van de mijlpalen echter niet voldoende. Zij wilden elk mo-ment, dat het hun behaagde, precies weten hoe lang zij onderweg waren geweest en hoeveel mijlen zij hadden afgelegd. Daartoe gingen in hun gevolg de wegmeters mee, die wij reeds terloops vermeld heb-ben.

Twee mannen hielden elk een eind van een lang koord vast, dat voortdurend strak gespannen moest blijven. De eerste begon bij de tent van zijn meester en zette daar een streep op den grond. Men ging dan op weg en als no. 2 de streep had bereikt riep hij en no. 1 zette opnieuw een teeken op den grond. Als dit spelletje zch 20 keer had herhaald, had men een kos afgelegd. Een derde man hield aantekening van het aantal keeren, terwijl een vierde met een zandlooper den tijd controleerde en elk uur een slag op een gong gaf. Zoo bleef men voortdurend op de hoogte van het verloop van de reis.

Tenslotte nog enkele woorden over de kos, die wij gemakshalve met „mijl" hebben weergegeven. De Hollandsche documenten spreken correct van „cossen"; de Engelschen hebben vaak, naar het schijnt door volksetymologie, het woord veranderd in „courses". Er zijn lange kossen en korte kossen; in elke editie van een reisverhaal vindt men uit-voerige verhandelingen over de lengte daarvan. De-ze kwestie behoeft ons hier niet bezig te houden, maar wel is het aardig een ouderen vorm van het woord te bezien. Het woord kos is Hindi en wordt nog steeds in Britsch-Indië gebruikt. De correspon-deerende Sanskrit-vorm is kroça en dat beteekent



EEN FEEST VAN ONGEKENDEN LUISTER is het religieuze Raċna-Jatra-feest, dat eens per jaar te Puri in Britsch-Indië wordt gevierd. Drie afgodsbeelden uit den tempel van Joggernauth worden in een processie rondgereden en tienduizenden pelgrims uit het heele land verdringen zich om de beelden even aan te kunnen raken. Vijftig personen werden ditmaal in het gedrang gewond. — Een der wagens wordt door pelgrim door de straten getrokken.

„roep”, en vandaar „afstand waarover men een roep kan hooren”. Dat geeft ons een kijkje op de manier, waarop in overouden tijd in Indië de afstanden bepaald werden. In tegenstelling met „een steenworp ver” of „een uur gaans” is hier het geluid als maatstaf genomen. Dat men daarmee nog verschillen kan aangeven blijkt uit afstandsmaten, die men

op Ceilon gebruikte: „een hanengekraai”, „een hondengeblaf” en een „hoeoe”; de laatste is de afstand waarover men iemand, die zoo hard hij kan „hoeoe” roept, kan hooren. Wij zijn hiermede weer teruggekeerd tot ons uitgangspunt, den tijd lang voor de Groot-Mogols.

Wild- en natuurbescherming in Amerika. Een dringend vraagstuk

De North American Wild Live Conference te Washington, zijn achtergrond, beteekenis en resultaten. Munitiefabrikanten als wildbeschermers. Het American Wild Life Institute. Idealisten en practici. John Darling, de man van de praktijk. Proefnemingen in Iowa.

Zij, die meenen, dat in Amerika, veelal beschouwd als het „klassieke” land der natuurbescherming, de natuur met al haar schepselen aan goede handen is toevertrouwd, zouden bedrogen uitkomen. De beweging tot het vestigen van natuurreservaten is inderdaad afkomstig uit de Vereenigde Staten. Het was voor de federale regeering betrekkelijk gemakkelijk uit het reusachtige publieke domein, waar zich nog geen nederzettingen bevonden groote terreinen, die om de een of andere reden merkwaardig waren, opzij te zetten en van economische ontwikkeling uit te sluiten. De terreinen kostten geen cent, alleen de bewaking, omheining en in later tijd, vooral nadat de auto zijn intrede had gedaan, de aanleg van wegen eischten geldelijke offers. Eerst in de laatste jaren, nu ook in het Oosten National Parks komen, is het inderdaad zeer moeilijk deze tot stand te brengen, zooals men met de vestiging van het Shenandoah National Park, dat in Juni door president Roosevelt officieel is geopend, heeft ondervonden. Men vergeete niet, dat de zakenwereld deze plotselinge vermeerdering van inkomsten in den vorm van spoorweg- en hotelontvangsten zeer toejuichte.

Het was in het laatste decennium van de negentiende eeuw reeds hoog noodig, dat althans enkele terreinen tegen de vernietiging door de steeds verder

doordringende veelal baldadige exploitatie der natuurlijke hulpbronnen, werden beschermd. Want buiten die reservaten, ging de afbraak van de eens zoo rijke natuur juist door dien bijna onuitputtelijk schijnenden overvloed veel sneller in zijn werk dan dit in Europa, waar ten tijde der groote ontginningen veel gebrekiger hulpmiddelen ten dienste stonden, het geval was. Ook aan het benodigde kapitaal ontbrak het niet. Stedenbouw, industrialisatie, ondoelmatig kappen van bosschen en uitbreiding van cultuurgrond zijn de voornaamste oorzaken geweest van de ontstellende verarming van planten- en dierenwereld, waarbij dan nog een leger van miljoenen jagers, hetzij om den broode hetzij voor genoeg, met alle mogelijke, soms zeer moorddadige jachtwapenen het wild op een zware proef stelde. Men leze hierop de geschriften van William Hornaday, den bekenden ex-directeur van den New Yorkschen dierentuin, maar eens na. Ook de tentoonstelling van uitgeroeide of met uitroeiing bedreigde Noord Amerikaanse vogels en zoogdieren hier in het U. S. National Museum is in dit opzicht leerrijk.

Het bekendste voorbeeld van ongebreideld jachtbedrijf levert de trekduif, die vroeger elk jaar in miljoenen exemplaren het land doortrok en thans geheel is uitgeroeid.

De droogte van de laatste jaren en nu weer de ongekend strenge koude hebben den stand van het gevleugelde wild, meer in het bijzonder van het waterwild, tot een alarmeerd laag peil gebracht. De oproep van president Roosevelt voor de North American Wild Life Conference kwam dus wel op het juiste psychologische moment. Zij luidde als volgt: „Het is mijn bedoeling om personen, organisaties en instellingen die belangstellen in het herstel en behoud van de wilde fauna („wildlife resources”) bijeen te brengen. Ik hoop, dat door deze conferentie een nieuwe samenwerking tusschen openbare en particulier belangen tot stand zal komen en tusschen Canada, Mexico en de Vereenigde Staten, zoo, dat constructieve voorstellen voor concrete actie er uit voort zullen vloeien en dat door deze voorstellen de regeeringen van de staten en de federale regeering en groepen van natuurbeschermers voor het gemeenschappelijke goede (doel) zullen kunnen samenwerken.” De eigenlijke ziel van de conferentie en de man, die voor den aanvang ervan den weg tot verzoening van de tegenover elkaar staande belangstellenden heeft gebaan, was John Darling, zoo juist afgetreden als hoofd van de U. S. Biological Survey, het federale bureau waaronder het toezicht op de fauna ressorteert. Voor zijn benoeming was hij jaren



Reeds vroeg in den ochtend was de Zaanstreek gereed om Prinses Juliana, die te Zaandijk, een nieuwe brug opende, te ontvangen. Overal vlagden de molens, de fabrieksschoorsteenen, de huizen. Hoog en laag wapperde het rood-wit-blauw en Oranje, afgewisseld door het frissche groen van guirlandes. De Zaanstreek toonde zich op haar best. — De molen „De Ooievaar” in de onmiddellijke nabijheid van de nieuwe brug in feesttooi.



JAPANSCH KLEUTERS VIJREN FEEST ter eere van de komst van Gen zomer en in een kleurigen stoet treken zij door de straten van Tokio naar hun eigen tempel, waar eerst het plechtige gedeelte van het feest plaats vindt.

lang politiek caricaturist. Na twee jaren vergeefsche pogingen om tot een doelmatige samenwerking te komen diende hij zijn ontslag in. Dat neemt niet weg, dat hij (zoals hij in een lang interview mededeelde) toch in staat is geweest \$ 600 000.000 van het Congres los te krijgen voor den aankoop van terreinen voor vogelreservaten en reservaten voor trogdieren. Hij denkt nu buiten de politieke sfeer van Washington aan het werk te trekken en te redden wat er nog te redden valt. Hij heeft een harde leerschool doorgemaakt en is hoewel zelf volbloed natuurbeschermer, tot concessies overgegaan. Hij doet water in zijn wijn om praktische resultaten te bereiken. Want met sentimentele betoogen van broodkruimelsstrooiende dames, die weinig invloed hebben, maar wat erger is, zich geen groote financieele offers willen getroosten,

komt men niet verder. Den grootsten geldelijken steun ontving hij bij de oprichting van het Wild Life Institute van fabrikanten van jachtammunitie en artikelen bij de jacht in gebruik. Reeds op den avond van de oprichting kwam op deze wijze \$ 170.000 bijeen. Terwijl eigenaardig genoeg, toen zich de gelegenheid voordeed om op kleine schaal aan de zaak van de natuurbescherming bij te dragen, deze uit de kringen, waarvan men dit in de eerste plaats verwachtte, uitbleef. Het relaas over zijn ervaringen in Iowa is zeer belangwekkend. In Iowa is, nadat het jaren op quail (kwartel) 15 jaren volstrekt verboden was, hetgeen een mindering van de vogelbevolking ten gevolge had, een proef genomen met den aanleg van beschutte plaatsen om deze vogels tegen doodvriezen te beschermen. De vermindering toch van deze vogels schrijft Dar-

ling toe aan het wegnemen van de broedterreinen en van het struikgewas, waaronder zij zich 's winters plegen te verschuilen en waarbij eigenaardig genoeg soms vogels uit verschillende nesten afkomstig bij elkaar hokken om warm te blijven. Om de landbouwers te bewegen de geringe kosten te maken voor den aanleg van hagen (spreker wees in dit verband op de hagen in onze bollenstreek) stelde hij ze vergoeding in het vooruitzicht.

De kosten ter bestrijding hiervan werden gevonden uit de opbrengst van kaarten, die de koopers recht gaven op het schieten van een bepaald aantal kwartels op de proefterreinen, het totaal aantal voor elk proefterrein verkochte kaarten kwam overeen met het totale surplus dat op die terreinen geacht werd te bestaan. Voor het begin van het jachtseizoen werd door in dit soort werk bekwame personen een „telling” van de vogels gehouden, berustende op werkelijke waarnemingen en schattingen. Het verschil tusschen het aantal werkelijk aanwezige vogels en het aantal mogelijke vogels leverde dan elk jaar het teveel dat voor de jacht in aanmerking kwam.

In deze methode, die wellicht later op grootere schaal zal worden herhaald, zijn twee beginselen toegepast: 1. de handhaving van een „normale” bevolkingsdichtheid aan wild en 2. de erkenning dat de medewerking van jachtbelangen noodzakelijk is. Darling, die ons deze interessante bijzonderheden mededeelde merkte eenigszins schamper op, dat hier de gelegenheid voor de echte vogelliefhebbers openstond om daadwerkelijk financieelen steun te verleenen, die zij echter niet schenen te gebruiken. Zij toch hadden kaarten kunnen koopen, zonder van hun jachtrecht gebruik te maken.

De Olympische Spelen te Berlijn

Het volledig programma van de eerste week.

Het volledig programma voor de eerste week der Olympische Spelen te Berlijn luidt:

Zaterdag 1 Aug. 16 uur: Opening (Olymp. Stadion), 21 uur avondfeest in het Olymp. Stadion.

Zondag 2 Aug. 9 uur: Moderne vijfkamp (Döberitz): 10.30: atletiek 100 M. voorwedstrijden, hoogspringen (O. S.); 11 uur: kogelstooten (O. S.), worstelen vrije stijl, voorwedstrijden (Deutschlandhalle); 15 uur: atletiek, beslissing hoogspringen, voorwedstrijden 100 M., speerwerpen voor vrouwen (O. S.); 16 uur: voorwedstrijden 800 M.; 17.30 uur: kogelstooten, 10.000 M. beslissing (O. S.); 15 uur: floretschermen voor ploegen (turnhal); 16.30 uur: voorwedstrijden hockey (hockey stadion); 18 uur: worstelen vrije stijl (Deutschlandhalle); 20 uur: krachtsport, vedergewicht en licht gewicht (D.H.), floretschermen voor ploegen (turnhal).

Maandag 3 Aug. 9 uur: Vijfkamp (tennisveld), 10 uur: worstelen vrije stijl (D.H.); 10.30 uur: atletiek: 400 M. horden, hamerwerpen (O.S.); 15.30 uur: atletiek, 100 M. (O.S.); 17 uur: beslissing 100 M. (O.S.); 17.15 uur: 800 M. voor vrouwen (O. S.); 18 uur: 3000 M. hindernis (O.S.); 14 uur: polo (poloveld); 15 uur: moderne vijfkamp, degen (tennisveld), floretschermen, ploegen (T.H.); 16.30 uur: hockeywedstrijden (H. S.); 17.30 uur: voetbal eerste ronde (verschillende Berlijnsche velden); 18 uur: worstelen vrije stijl (D. H.); 20 uur: krachtsport, middenzwaar gewicht (D. H.), floretschermen van ploegen (T. H.).

Dinsdag 4 Augustus 9 uur: Floretschermen vrouwen (T. H.), flo-

retschermen voor ploegen (T. H.), Moderne vijfkamp, schieten (Wannsee). 9 uur 30: Zellen (Kiel). 10 uur: Worstelen vrije stijl (D. H.). 10.30 uur: Verspringen, discus voor vrouwen, voorwedstrijden 200 M. (O. S.). 14 uur: Polowedstrijden (Poloveld). 15 uur: 400 M. horden. 15.15 uur: Discuswerpen voor vrouwen beslissing (O. S.). 15.30 uur: 200 M. voorwedstrijden (O. S.). 16 uur: 100 M. vrouwen (O. S.). 16.30 uur: Verspringen beslissing; 400 M. horden beslissing (O. S.). 17.45 uur: 800 M. beslissing (O. S.). 18.05 uur: 5000 M. voorwedstrijden

(O. S.). 18.10 uur: Noorsche turndemonstratie (O. S.). 15 uur: Hockey (H. S.), floretschermen voor ploegen (T. H.). 17.30 uur: Voetbal, 1e ronde (Berlijnsche terreinen). 19 uur: Worstelen vrije stijl, beslissingen (D. H.). 20 uur: Floretschermen voor vrouwen (T. H.).

Woensdag 5 Augustus, 9 uur: Moderne vijfkamp zwemmen (Zwemstadion), floretschermen pers. (T. H.). 9.30 uur: Zeilen (Kiel). 10.30 uur: 110 M. horden, polsstokspringen, discuswerpen (O. S.). 11 uur: 1500 M. (O. S.). 13 uur: Start 50 K.M. wandelen (O.

Tjoema ada batoe 2 nja

ASPIRIN

jaitoe dengen



*Boeat sakit kepala
entjok, pilek, d. l. l.*



Tablet Aspirin
Jang paling mandjeur boeat semboehken lantes perikiti domem, pilek, entjok, sakit kepala, qiqi dll.

**BOTOL DARI 20 TABLET
HARGA 60 CENT**

S.), 14 uur: Polo (Poloveld). 15 uur: 200 M. discuswerpen beslissing (O. S.). 15.30 uur: 80 M. horden vrouwen (O. S.). 16 uur: polsstokspringen, beslissing (O. S.). 16.30 uur: 110 M. horden (O. S.). 17 uur: 1500 M. (O. S.). 17.30 uur: 80 M. horden voor vrouwen (O. S.). 17.45 uur: Aankomst 50 K.M. wandelen (O.S.); 18.30 uur: demonstratie Zuid-Slavisch turnen (O. S.); 15 uur: Floretschermen pers. (T. H.). 16.30 uur: Floretschermen vrouwen, beslissing (T. H.); hockey (H. S.). 17.30 uur: Voetbal, 1e ronde (Berlijnsche velden), 20 uur: Floretschermen pers. (T. H.); krachtsport midden- en zwaargewicht (D.H.).

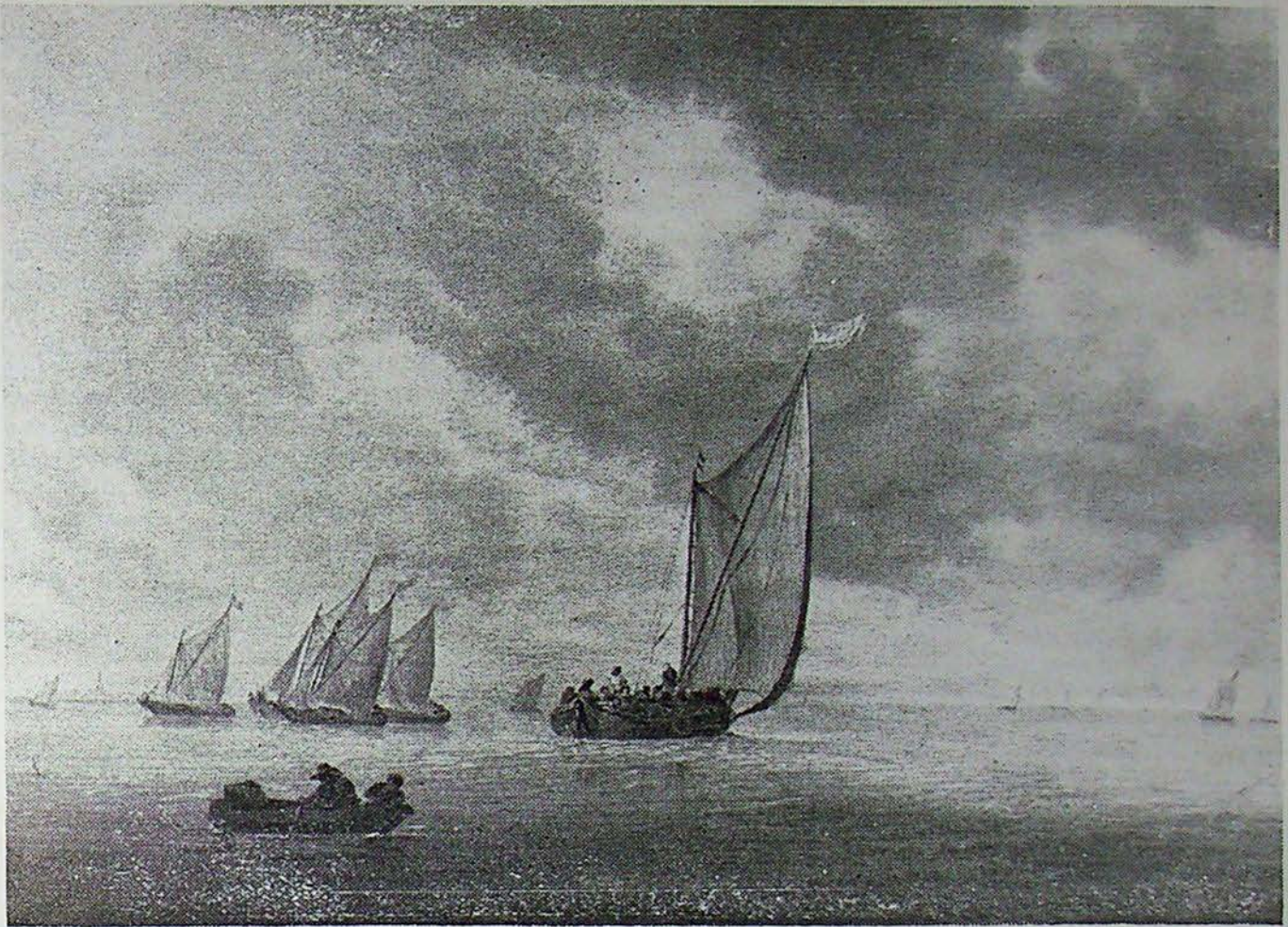
Donderdag 6 Aug.: 9 uur: Moderne vijfkamp, veldloop (Wannsee);
 Donderdag 6 Aug.: 9 uur: Mo-

see); pistoolschieten (Wannsee); floretschermen pers. (T. H.); 9.30 uur: Zeilen (Kiel); 10.30 uur: 400 M. (O. S.); hink-stapsprong (O. S.); speerwerpen (O. S.); 11 uur: Grieksch Rom. worstelen (D. H.); 14 uur: Polo (Poloveld); 15 uur: 110 M. horden (O. S.); 15 uur: 400 M.; speerwerpen (O.S.); 16.15 uur: beslissing (O.S.); 17.45 uur: 110 M. horden beslissing (O. S.); 18.30 uur: Finsche turndemonstratie (O. S.); 15 uur: Pistoolschieten (Wannsee), floretschermen pers. (T. H.); 16 uur: Handbal (Berlijnsche terreinen); 16.30 uur: hockey (H. S.), voetbal 1e ronde (Berlijnsche velden); 16 uur: wielrennen: 1000 meter voor wedstrijden; 4000 M. achtervolgingswedstrijd voorwedstrijden (Wielerstadion); 17 uur: Grieksch Rom. worstelen (T. H.).

Vrijdag 7 Aug.: Pistoolschieten (Wannsee), degenschermen (Tennisbaan); 9.30 uur: Zeilen (Kiel); 10 uur: Tienkamp 100 M. (O. S.); 11.30 uur tienkamp verspringen (O. S.); 14 uur: Polo (Poloveld); 15 uur: tienkamp kogelstooten, 400 M. (O. S.); 15.15: 5000 M. beslissing (O.S.); 16 uur: tienkamp hoogspringen (O. S.); 17.30 uur: 400 M. beslissing (O. S.); 17.45 uur: tienkamp 400 M. (O. S.); 18 uur: Tsjechische turndemonstratie (O. S.); 15 uur: Degenschermen voor ploegen (Tennisbaan), pistoolschieten (Wannsee); handbal (Berlijnsche velden); 16 uur: hockey (H.S.); Kajaks voor 2 personen 10.000 M. (Grünau) 16.50 uur: vouwbooten twee personen 10.000 M. (Grünau); 17.10 uur: eenpersoons kajaks 10.000 M. (Grünau); 17.30 uur eenpersoons



De deelnemers aan de „Ronde van Zwitserland” moesten i/d 3e etappe (Lugano-Luzern) den St. Gotthard pas overtrekken.



In 't Rijksmuseum te Amsterdam kan men een van Sir Henry Deterding's schilderijen bewonderen.
Hierboven: „Het Riviergezicht van Ruysdael”.

vouwboot 10.000 M. (Grünau); 18 uur Canadeesche kano's voor twee personen 10.000 M. (Grünau); 17.30 uur: Voetbal tweede ronde (Berlijnsche velden); handbal (Berlijnsche velden); 18 uur: Wielrennen 1000 M. 4000 M. achtervolgingsrennen; 2000 M. tandems, voorwedstrijden (W. S.); 19 uur: Grieksch-Romeinsch worstelen (D. H.).

Zaterdag 8 Augustus: 8 uur: kano's 1000 M. (Grünau); 9 uur: zwemmen 100 M. vrije stijl, 200 M. borst voor vrouwen, voorwedstrijden waterpolo (Zwem-Stadion); degenschermen voor ploegen

(Tennisbaan), schieten (Wannsee); 9.30 uur: zeilen (Kiel); 10 uur: tienkamp 110 M. horden (O. S.); 11 uur: tienkamp discus (O. S.); 12 uur: Grieksch Romeinsch worstelen (D. H.); 14 uur: Polo eindwedstrijd (Poloveld); 15 uur: atletiek, tienkamp polsstokspringen; 4 X 100 meter estafette; 17.30 uur: tienkamp 1500 M.; 18.45 uur Zweedsche turndemonstratie (O. S.); 15 uur: zwemmen: 100 M. vrije stijl vrouwen; waterpolo (Z. S.); degenschermen ploegen (Tennisbaan); schieten (Wannsee); 15.30 uur: kajaks voor 1 persoon 1000 M. (Grünau); 16

uur: Canadeesche kano's twee personen 1000 M. (Grünau); 15 uur: Canadeesche kano's een persoon 1000 M. (Grünau); 17.30 Can. kano's 4 personen (demonstratie Grünau); 16 uur: Basketball (Tennisbaan), handbal (Berlijnsche terreinen); 16.30 uur: hockey (H. S.); 17.30 uur: handbal (Berlijnsche terreinen); voetbal (Berl. terreinen); 18 uur wielrijden: 2000 M. tandems, 4000 M. achtervolging eindwedstrijd, 1000 M. op tijd (W. S.); 19 uur: Grieksch Romeinsch worstelen (D. H.); 20 uur: degenschermen ploegen (Tennisbaan).



Ter gelegenheid van het 300-jarig bestaan van de Universiteit te Utrecht, heeft „Prins Willem van Oranje” een open receptie in de Jaarbeurszaal gehouden.

Het Rijk Der Vrouw.

Het Eeuwig Vrouwelijke

DOOR
TONNY VAN LIMBURG.

Ook wat betreft de tanden hebben de beroemde Amerikaansche filmsterren het niet gemakkelijk. Een goed gebit is voor iedere vrouw, die iets om haar uiterlijk geeft een absolute noodzakelijkheid. Wanneer wij echter 's-morgens en 's-avonds de tanden poetsen en ééns in het half jaar naar den tandarts gaan is dat ruim voldoende. Het reinigen en borstelen dient echter grondig te geschieden met een borstel, die eenigszins rond is, terwijl zoowel zijwaarts als op en neer geborsteld moet worden. Af en toe spoelen met een oplossing van waterstof-superoxyde is ook steeds goed. Het halfjaarlijksch bezoek aan den tandarts mag zeker niet verzuimd worden. Dit is een contrôle en kunnen kleine foutjes gemakkelijker hersteld worden dan groote. Heel veel menschen wachten met het gaan naar een tandarts tot het eigenlijk reeds te laat is.

Tanden vragen in Hollywood waarschijnlijk nog meer aandacht dan al het andere tezamen. Slechts weinig beroemde schoonheden hebben daarbij ook nog een onberispelijk gebit.

En de camera is zooals U weet onmeedoogend. Het kleinste plekje en foutje wordt zooveel ver-

groot weergegeven. Onverschillig hoe glanzend wit de tanden zijn, zij fotografeeren altijd donker. Daarvoor worden in Hollywood de tanden met een speciaal preparaat bestreken. Wanneer de tanden te lang zijn, dan moeten zij afgevijld worden; zijn zij te kort, dan brengt men porceleinen kopjes aan.

Toen Margaret Sullavan het rapport van de studio-tandarts kreeg, sloeg haar de schrik om het hart.

Ze moest zooveel aan haar tanden laten veranderen, dat ze evengoed de bovenste kon laten trekken en valsche koopen.

Ze weigerde beslist en draagt nu een masker, dat haar tanden bedekt en dat zij alleen in de studio gebruikt.

Wanneer Greta Garbo glimlacht, vertoont zij twee rijen onberispelijke tanden, maar toen zij tien jaar geleden, naar Amerika kwam in slecht zittende kleeren met wanordelijk haar, heupen als een voetballer en sproeten op haar neus, had zij openingen tusschen de tanden als ravijnen.

Norma Shearer had, heel lang geleden, twee rijen vooruitstekende tanden. Acht jaar lang deed



en verheugt zich elken morgen opnieuw over de stil bewonderde medereizigster. Mooi is dit figuur en die natuurlijke ongedwongen bekoorlijkheid. Een vrouw met onberispelijke lijn zal steeds haar stille bewonderaars hebben. Hoe staat het echter met Uw figuur. Is zij wellicht onvoldoende ontwikkeld of gebrekkig? Leest U het 48 bldz. dikke boek (wordt op aanvraag GRATIS toegezonden): „Hoe verkrijg ik een onberispelijke buste?” met 36 afbeeldingen en wetenschappelijke inlichtingen over oorzaken, verwijdering en bewezen succes, door het eerste, sinds 7 jaren klinisch beproefde en medisch aanbevolen

MAMMOFORM

Gegarandeerd onschadelijk. De vervaardiging geschiedt onder voortdurende wetenschappelijke contrôle van den openbaar benoemden beedigden rechtbankchemiker Dr. Wirth, evenals van een door den staat erkenden apotheker. „MAMMOFORM” werd met de hoogste onderscheiding: Gouden Eereschild en Diploma bekroond.

AESCULAP. CHEM. PHARM. FABRIEK, ..Berlijn.
Importeurs: R. BRAENDLEIN Chemicaliënhandel

Batavia-Centrum, Kramat 41, Tel. Bat.-C. 4964
Soerabala, Embong Tandjoeng 28, Tel. No. Zuid 2505

zij daar voor iederen avond een instrument in haar mond, dat het gebit langzaam een normaal aanzien gaf.

Zelfs Shirley Temple draagt een porceleinen „hoedje” over een tand, die wat te kort is. Zij zal spoedig valsche voortanden moeten dragen wanneer tijdens het wissel-proces alle tanden vervangen zijn. Ook Elissa Landi draagt „hoedjes” over twee tanden, die niet op den juisten afstand van elkaar zijn

gegroeid. Een groote gaping tusschen Anna Sten's voortanden is ook verdwenen, en zoo zou ik nog langen tijd door kunnen gaan om namen van deze filmslachtoffers te vermelden. U ziet dat het leven der filmsterren niet gemakkelijk is. Het is ook in Hollywood niet alles rozengeur en maneschijn.....

„U hebt goed praten”, zoo schrijft één van mijn lezeressen, „maar hebt U er wel eens over gedacht,



Hoe lang zou het zitten blijven? — De Parijsche artistkapper Antoine laat van tijd tot tijd zijn fantasie den vrijen loop, en komt dan tot de wonderlijkste resultaten, waarvan hierbij eenige voorbeelden.

Rechtsboven: een toos prijkt op het hoofd van deze jongedame, die maar niet te dikwijls „nee” of „ja” moet knikken! Linksboven: Antoine heeft inspiratie. Rechts: Een avondcoiffure, die rose gelakt wordt.

dat wij, huisvrouwen, heelmaal geen tijd hebben om onze huid te verzorgen? Hoe dikwijls moeten wij vaten wasschen, de kinderen verzorgen, aardappelen schillen en al dergelijke dingen meer?"

Voor al de huisvrouw moet haar uiterlijk onderhouden en verzorgen. En U wilt mij toch niet wijs maken dat voor een behandeling zooals ik zoo dikwijls beschreven heb, vijf minuten 's morgens en vijf minuten 's avonds, geen tijd zou te vinden zijn. U moest eens weten hoe juist na een vermoeienden dag, of een slapeloze nacht door het lastig zijn van de kinderen, U van zoo'n kleine massage opknapt en het gelaat verfrischt.

En dan overdag? Dan zijn het voornamelijk de handen. Nu stopt U ze misschien weg, omdat ze ruw en rood zijn. Die moeten wij eerst weer goed krijgen door ze in te wrijven met het voortreffelijke „Tendres Mains". Wanneer ze dan weer zacht en blank zijn behoeft U er overdag alleen aan te denken, ze niet onbeschermd in al te heet of koud water te stoppen. Draag geregeld een paar gummihandschoenen als U aardappelen schilt, schoenen poetst, vloeren boent, of ander „ruw werk" verricht. Wanneer U nu klaar bent, Uw handen afwascht met een weinig citroensap en daarna invet met een wei-

nig glycerine met kamfer-spiritus, dan kunt U even goed blanke, zachte handen hebben als het luxe vrouwtje, dat nooit iets uitvoert.

De meeste dames gaan vaten wasschen wanneer ze juist klaar zijn met de ochtendmassage van het gelaat.

Doet U dit nu ook eens. Dan zult U opmerken hoe heerlijk de crème in Uw huid dringt, terwijl zich Uw hoofd boven het stoomende afwaschteiltje bevindt, en hoe U zich net andersom als vroeger, juist verfrischt gevoelt, wanneer U klaar bent. 't Is maar een weet hè?

Verder altijd tegen stof en vuil een klein kapje over Uw permanent dragen. Zoo'n kapje kunt U heel gemakkelijk zelf maken van een aardige gekleurde lap met een elastiek er in.

Madame Valentin Le Brun is een bekend schoonheids-specialiste in Parijs. Haar instituut bestaat reeds sedert 1895, en heeft zij dus een 35-jarige studie, ervaring en praktijk op het gebied van schoonheidsverzorging achter den rug. Haar artikelen zijn ook in Holland verkrijgbaar, aangezien daar meerdere van haar filialen gevestigd zijn, en daarom verheug ik mij er over U te kunnen mededeelen, dat ik zeer tot mijn genoegen kortelings met haar methode en werkwijze heb mogen kennis maken.

Haar preparaten zijn werkelijk bijzonder. Iedere vrouw bezit een zwak voor schoonheid en charme. De wetenschap van Madame Valentin Le Brun heeft mogelijk gemaakt dat ieder, door het gebruik harer methoden en producten deze schoonheid kan verwerven, en naar waarde kan weten te schatten. Zij heeft zich beijverd het werk der natuur te volmaken. Alle onvolmaaktheden verdwijnen indien men dat wensch. Doch wat is daarvoor het middel?

Allereerst een volledige zuivering der opperhuid, een overvloedige voeding der weefsels, een veerkrachtigheid der spieren; vervolgens na het nuttige komt het aangename: met een spiegel in de hand heeft de vrouw slechts de kostbare wenken en adviezen van Madame Le Brun te volgen, om bestand te zijn tegen de grillen der natuur, alsmede het geheim eener langdurige schoonheid. Een vrouw bekoort dikwijls meer door haar charme en de frisheid harer teint, dan door een groote regelmaat en een fijnheid van haar trekken.

Zij verdeelt haar verschillende behandelingen in leeftijden, vette, droge en normale huid. De leeftijden voor de keus der producten zijn van 18 tot 25 jaar, van 25 tot 35 jaar, van 35 tot 50 jaar, en boven de 50 jaar.



De mode bij de rennen te Auteuil, was even elegant als contrastrijk. Links getuigt het gebloemde organdie-toiletje met den zwartkanten hoed van een echt vrouwelijke charme, die wel zeer verschilde van den dandyachtigen indruk, dien de flanelen tailleur



rechts maakte. Zelfs het vlinderdasje en het kaasbolletje waren hierbij niet vergeten. Ook bij de hoeden was de originaliteit opmerkelijk. Boven: één der modellen van marineblauw vilt met geschulpten en uitgeknipten rand.